

משה חיים פלח

- 1..... בגדר דין ספיקא דאורייתא לחומרא (ב)
- 4..... בענייני קלב"מ
- 7..... בגדר דין מיגו
- 9..... בגדרי דין רוב (ד)

בגדר דין ספיקא דאורייתא לחומרא (ב)

חתיכה דאיסורא וז"ל מי שצא בזמן הזב
ואמר כהן אני אינו נאמן ואין מעלין
אותו לכבונה על פי עצמו ולא יקרא
בתורה ראשון ולא ישא את כפיו ולא
יאכל בקדשי הגזול עד שיביה לו עד
אחד, אצל אוסר עצמו בגרושה וזונה
וחללה ואינו מעמא למתים ואם נשא או
נעמא לוקה, והנבעלת לו ספק חללה
עכ"ל, ומדצרי המ"מ (שס) נראה דהוי
מדין שויה אנפשיה חתיכה דאיסורא וכן
נקט צצהגר"א (אהע"ז ס"ג סק"א) ואף
לענין חיוב מיתה לא מהני [וכמבואר
להדיא ברמז"ס (פ"א מאיסורי ביאה בכ"ג)]
וציחרו האחרו' דחיוב מלקות הוי על
האזהרה ואמאי דעבר אמימרא
דרחמנא, ולזה סגי דנתצרך עלם

נחבאר לדון צשיטת הרשצ"א דגדר דין
ספיקא דאורייתא לחומרא
היינו דין הכרעה, דאיכא דין למינקט
לחומרא, ומה"ע צפלוגתא היכא דהוי
תרתו דסתרי ליכא דין ספיקא
דאורייתא לחומרא אלא כמי שירלכ
יעשה, כיון דצבהך ספיקא ל"ש הכרעה.

ולכאורה קשה אי נימא דצספיקא
דאורייתא איכא דין הכרעה
כלד החומרא, אמאי ליכא צזה חיוב
מלקות, ולכאורה יש לומר, דהנה שיטת
הרמז"ס (פט"ז מסנהדרין ה"ו) דהאיסור
עצמו צעד אחד יוחזק, והיכא דהעיד עד
אחד על חתיכה דחלב הוי לוקין עליה,
וכמו כן מבואר ברמז"ס (פ"כ מאיסורי
ביאה ה"ג) לענין דין שויה אנפשיה

הרמז"ס יעוין צכס"מ (הל' גירושין שס)
 דהאריך להוכיח דס"ל דאף צודאי זינתה
 ליכא מלקות דאורייתא ומשום דהוי לאו
 שצכללות ואכמ"ל.]

אולם שיטת הרש"א גופיה (יצמות שס)
 כיוון דצסועה עשה הכתוב
 ספק כודאי צעלה לוקה עליה מן
 התורה, ויש ליישב, דהרי חזינו דצסועה
 עשה הכתוב ספק כודאי אף דאית לה
 חזקת עברה, ויעוין בתוס' צצ"צ (נה ז)
 דהא דלא מהני ספק ספיקא צסועה
 היינו משום דעשה הכתוב ספק כודאי,
 ויש מהאחרו' שציארו דגדר דינא דלא
 חזלין צתר חזקה היינו משום דלא נאמר
 דין חזקה אלא צספיקות, אך הכא כיוון
 דעשה הכתוב ספק כודאי ול"ח ספק
 ל"ש כלל לדון דין חזקה, ומהאי טעמא
 נמי ל"ש דין ספק ספיקא, כיון דכל ספק
 צפנ"ע הוי כודאי, והרי צשאר ספיקא
 דאורייתא ודאי מוקמינן אחזקה, ויש
 לצאר, דצסועה עשה הכתוב עלם
 הספק כודאי, וכיון דאיכא הכרעה על
 עלם הספק, ממילא ל"ש דין חזקה,
 משא"כ צשאר איסורין דדין ספק כודאי
 אינו על עלם הספק אלא על האזהרה
 והנהגת האיסור, שפיר שייך דין חזקה
 על עלם הספק, וממילא ליכא ספק
 איסור כלל.

האיסור ע"י עד אחד או שויה, וממילא
 לוקה דהא הוי צתולדה מן האיסור,
 משא"כ חיוצ מיתה לא הוי על האזהרה
 אלא על עלם החפלא דאיסורא ומליאות
 האיסור, ונאמנות עד אחד ונאמנות
 דשויה אינה אלא לענין הנהגת האיסור,
 ולא לענין עלם מליאות האיסור.

ומעתה יש לדון צדעת הרש"א, דאף
 חיוצ מלקות אינו אלא על עלם
 מליאות האיסור, והא דאמר' דדין
 ספיקא דאורייתא לחומר' הוי הכרעה
 מסתבר' דאין זה הכרעה אלא על
 הנהגת האיסור צפועל, אך ליכא
 הכרעה על עלם מליאות האיסור,
 ומש"ה ליכא מלקות.

והנה לענין סועה מלינו דעשה הכתוב
 ספק כודאי, ושיעת התוס' ציצמות (יא ז)
 הרמז"ס (פ"א מגירושין ה"ד) דאין צעלה
 לוקה עליה [אלא מכת מרדות] ויעו"ש
 צמ"מ וכן שיעת התוס' צסועה (כה ח)
 ולכאורה יש לומר דמודו דדינא דספק
 כודאי הוי דין הכרעה, אלא דאין זה
 הכרעה אלא לענין האזהרה והנהגת
 האיסור אך לא לענין עלם מליאות
 האיסור, ולענין מלקות צעינן הכרעה
 על עלם מליאות האיסור [וצשיעת

וכן מהאי טעמא חלוקין לענין מלקות, דעלמא, דדין הכרעה אינו על עלם דצסוטה דעשה הכתוב עלם הספק כודאי, ואית לן הכרעה על עלם מליאות האיסור, ממילא איכא נמי מלקות, משא"כ לענין ספיקא דאורייתא דעלמא, דדין הכרעה אינו על עלם הספק ועלם מליאות האיסור, אלא על הנהגת האיסור גרידא, צזה ליכא מלקות, דלזה צעינן צירור על עלם מליאות האיסור.

בענייני קלב"מ

והובא זזה מכג"ר אליכו ברוך קמאי
(נד' צ"ט וזאת ליכודה עמי רל) דיש
דכוּיחו מסוגין דלא שייך דין קלב"מ
בגניבה, דאס איתא דשייך דין קלב"מ
בגניבה א"כ אכתי איסור שבת קדים
לאיסור גניבה, דאיסור שבת הוי מיד
כשהוליאו וחיוצ גניבה אינו אלא אחר
כדי דיבור [ואף דמצוּאר בתוס' (ל ז)
צ"ס הרי"צ"א דלא צעינן צבת אחת
ממש מ"מ נראה פשוט דצעינן תכ"ד,
ויעוין בתוס' שם דדימו להא דחתך
אלצטו צסכין עמאה (יבמות לג א) דחשיב
צבת אחת לענין דינא דאיסור חל על
איסור, ויעוין בריעצ"א (יבמות שס)
שכתב וז"ל דכיון דצאותו מעשה נעשה
בעל מוס ותוך כדי דבור חשיב צת אחת
ואף על גב דנגט מקמי דנחתך].

אולם כבר דחה שם, דיש לומר דאף
דמהני חזרה תוך כדי דיבור
מ"מ אין בגדר דמעיקרא לא חייל
המעשה אלא לאחר כדי דיבור, אלא
דמאי למבדר ציה תכ"ד, אך אי לא הדר
ציה חייל המעשה מעיקרא יעו"ש.

הגונב כים צשצת חייב שכבר נתחייב
בגניבה קודם שיצא לידי איסור
סקילה היה מגרר ויואל מגרר ויואל
פטור שהרי איסור שבת וגניבה צאין
כאחד, והנה האחריו דנו צהא דקי"ל
(גדרים פז א, צ"צ קכט ז) דתוך כדי דיבור
כדיבור דמי חוץ ממגדף ועט"ז ומקדש
ומגרש, היאך הדין לענין גניבה, אס גנב
חפץ וחזר בו תוך כדי דיבור האס מהניא
חזרתו.

והנה מסברה היה נראה דלא שייכא
צזה חזרה בתכ"ד, דהרי צפשוטו
גניבה אינה לריכה דעת, ואף דלא חשיב
גניבה אלא בגונב ע"מ ליטול הדבר
[לעלמנו או לאחרים או ע"מ לאצד
וכמצוּאר צצ"ק (נה א) דאף גוזל ע"מ
לאצד הוי גזלן] מ"מ נראה לכאורה דלא
צעינן צזה דין "דעת" אלא יסוד הדין
דצעינן דע"י הגניבה ילא צפועל מרשות
הצעלים, וא"כ ל"ש צזה כלל דין חזרה
דתכ"ד [והא דצעצודה זרה הוי שייך דין
חזרה תכ"ד אי לאו דחמירא, ז"ל דהתם
צעינן דין דעת דצלא"ה ל"ח כלל עט"ז,
ועד"ז יל"ד צמגדף].

ויעוין במשנ"ת צפרק חזקת הצתים (נדן פסול רשע לעדות).

אולם צעיקר הנידון אי מהניא חזרה תכ"ד בגניצה, הנה כבר נתבאר דמסביר ל"ש צזה דין חזרה תכ"ד, כיון דגניצה לא צעיא דין דעת, אולם הנה לקמן (לד ג) איתא הניח להם אציהם פרה שאלה כו' כסבורין של אציהן הן טבחה ואכלוה משלמין דמי צשר צזול ויעוין צתום (קידושין נה א) דהוכיחו מהכא דלא חשיב גזלן אלא צגוונא דנתכוון להוציא מרשות לרשות, ואפילו צלא נתכוון לגזול אלא כסבור של חצירו הוא וצא לקנותו מחצירו, אך צסבור שהוא שלו כיון דליכא הוצאה מרשות בעלים אינו נעשה גזלן וכן לענין מעילה יעו"ש, ולפ"ז יש מקום לדון דצמעשה הקנין דגניצה צעיון לדין דעת, וי"ל דשייכא צזה חזרה תכ"ד, וכל דחזר צו תכ"ד מכוונת דגניצה שוצ הוי דך מע"ק כהצבה צעלמא [דומיא דסבור שהוא שלן] ול"ה מעשה קנין לענין גניצה.

ולקמן (סח) אמר רבה היה גדי גנוב לו ועצחו צצצת חייב שכבר נתחייב צגניצה קודם שיצא לידי איסור שצת גנב ועצח צצצת פטור שאם אין

והנה לקמן (נג א) אמרי' דעדים זוממין לאו צני התראה נינהו אמר רבא תדע ניתרי צכו אימת ניתרי צכו מעיקרא אמרי אישתלין ניתרי צכו צשעת מעשה פרשי ולא מסבדי ניתרי צכו לצסוף מאי דכוח הוב מתקוף לה אצוי וניתרי צכו צתוך כדי דבור כו' ומבואר דכיון דמלו למחדר צכו תוך כדי דיבור, מהני התראה צתוך כדי דיבור, ויש מהאחרו' דהוכיחו מהכא דעלם העדות לא חיילא אלא אחר כדי דיבור [ועפ"ד הר"ן צנדרים (פז א)] אך יש לדחות דאף אי עלם העדות נגמרה מיד, לענין הלאו ד"לא תענה" יש לומר דלא נגמרה העצירה עד לאחר כדי דיבור דלא מלו למחדר צכו [ואף את"ל דפסול העדים חייל מיד, יל"ד דעד שקר נפסל אף צלא לאו ד"לא תענה" דמ"מ נעשה חשוד לשקר]. וצפרק מרובה (עג א) איתא דעדי גניצה וטציחה דהוזמו על העציחה איגלאי מילתא דכי אסבדו אטציחה נמי פסולין הוו, ויש מהאחרו' (יעוין צעמודי אור סי' נט) דציארו דלא חלה העדות אלא אחר כדי דיבור ולהכי כל דנפסלו צתכ"ד לעדותן ממילא נפסלה עדותן, אך האחרו' ציארו צזה צאופנים אחרים [ויעוין עוד צאחיעזר (ח"צ סכ"ה)]

כפשטן, א"כ פשיטא לכאורה דה"ה
דמהני צזח חזרה תכ"ד.

אולם צעיקר הראיה מסוגין דלא מהני
חזרה תכ"ד מגניבה, נראה
דאפילו אח"ל דצכל קנין לא חייל הקנין
אלא אחר כדי דיבור, וממילא צגניבה אינו
מתחייב אללא אחר כדי דיבור, מ"מ אכתי
שייך צזח דין קלצ"מ, ומשום דאף דחלות
החיוב אינה אללא אחר כדי דיבור דאז חייל
הקנין, אך הרי המעשה המחייב הוי עלם
מעשה הקנין, וצמעשה הקנין איכא חיוב
מיתה ושפיר שייך צזח פטורא דקלצ"מ,
וכמצואר צחום' (צ"ק כצ צ) יעו"ש שכתצו
דאע"ג דשריפת העצד מחמת חליו
ושריפת גדי מחמת ממונו שייך ציה
קלצ"מ הואיל וע"י מעשה אחד צא הכל
ויעו"ש צאחרו', ומצואר מדצריהם דמהא
דאין החיובים צצח אחת לא הוקשה לבו
כלל אללא דחיוב שריפת הגדי מחמת ממונו
וא"כ דל מהכא מעשה ההדלקה יתחייב
מחמת דממונו מזיק השתא [ותי' דע"י
דין קלצ"מ חשיב כללא עשה המעשה כלל
וצללא מעשה מצעיר לא נעשית האש
ממונו] ויעוין צרשצ"א שס, אולם גס
צשיטת הרשצ"א ציאריו האחרו' דכל
היכא דצבר נתחייב מיתה צמעשה זה
שוב אין הכך מעשה מחייבו ממון יעו"ש
ואכמ"ל.

גניבה אין עציחה ואין מכירה ואמר רצח
היה גדי גנוב לו ועצחו צמחצרת חייב
שצבר נתחייב צגניבה קודם שיצא לידי
איבור מחצרת גנצ ועצח צמחצרת פטור
שאם אין גניבה אין עציחה ואין מכירה,
ויעוין צרשצ"א שס שכתצ וז"ל נראה
לפרש כגון שהיתה צהמת חצירו רצולה,
צחצרו ונתכוון לגנבה ולצכות צה עם
שחיטתה, דאלו נתכוון לצכות צה קודם
שחיטה הרי נתחייב צגנצה מצעשה שצכה
צה ומתחייב צנפשו לא הוי עד שעת
שחיטה וצההיא שעתא מתחייב
צתשלומי ד' וכו' דחודש הוא שחדשה
חורה צקנס, והא דנקט היה גדי גנוב לו
ועצחו צצצח ה"ק היה גדי גנוב לו קודם
שחיטה ואפילו גנצו צצצח ולאחר שעה
עצחו צצצח עלמו, וכן נמי הא דאמרין
גנצ ועצח צמחצרת חייב לאו צגונצ
צמחצרת ולאחר שעה עצה צמחצרת
עלמה דצכה"ג מ"ש עצה צמחצרת
אפילו עצה צחון נמי פטור, אללא
כשהגציהו צמחצרת ולא נתכוין לצכות
בו צהגצחהו עד פעת שחיטה ועם
שחיטתו יצכה בו וההיא שעתא צהדדי
אתי ליה ופטור עכ"ל, ולפור' מצואר
צדצרי הרשצ"א דגניבה צעיה דעת
לצכות, וכצר תמהו צזה האחרו' יעו"ש
מש"כ, אולם אם נפרש דצרי הרשצ"א

בגדר דין מיגו

דלא עבד שליחותיה כראוי עכ"ל, וז"ל הנמוק"י משמע מהכא דאמרינן מיגו אפילו צדצר שנעשה ע"י אמלעי ושלח צפני בעל דצר ואע"פ שיהיה פסידא של אמלעי עכ"ל.

ומבואר מדצרי הריעצ"א והנמוק"י דהיה מקום לדון דכיון דע"י דמהימני צמיגו איכא פסידא לשליח שאינו בעל דצר, לא יהא נאמן צמיגו, ומדצרי הריעצ"א משמע לכאורה עפי, דהא דאליצא דאמת מהימן צמיגו צכהאי גוונא היינו משום דשליח אפסיד אנפשיה דלא עבד שליחותיה כראוי, הא לאו הכי לא היה מהימן צמיגו, וגדר הדצרים לריך ציחור טובא, דמה צכך דאיכא פסידא לשליח, ואמאי לא יהא נאמן התופס צמיגו^א.

אבימי צריה דרצי אצבו הוו מסקי ציה זוזי צי חוזאי שדרינכו ציד חמא צריה דרצה צר אצבו אזל פרעינכו אמר לכו הצו לי שטרא אמרו ליה סיטראי נינכו אתא לקמיה דרצי אצבו א"ל אית לך סהדי דפרעתינכו אמר ליה לא אמר ליה מיגו דיכולין לומר לא היו דצרים מעולם יכולין נמי למימר סיטראי נינכו לענין שלומי שליח מאי אמר רב אשי חזינן אי א"ל שקול שטרא והצ זוזי משלם הצ זוזי ושקול שטרא לא משלם ולא היא צין כך וצין כך משלם דא"ל לתקוני שדרתיך ולא לעוותי, והנה יעוין צריעצ"א שכתב וז"ל אף על פי שלא קצלו אותם מידו של אצימי אלא מיד שלוחו יכולין לתפוס צהס צתורת מגו ואפילו היכא דהוי פסידא דשליח דחייב לשלומי, דאיכו דאפסיד אנפשיה

^א **ובלשון** הריעצ"א "יכולין לתפוס צהס צתורת מגו" היה מקום לצאר דעיקר החידוש דרשאי לתפוס את המעות עבור החוב האחר, ולא אמרינן דכיון דהשליח נתן לו את המעות עבור חוב זה, וכשחופסן עבור חוב אחר מפסיד לשליח, אסור לתפוסן מהשליח עבור חוב אחר דצבעל חובו כיון דמכחיש אידך חוב וגוזלו שלא כדיון, רשאי לעכב המעות עבור אידך חוב אף שלא מדעתו, אך כלפי השליח דאינו מחויב לו מידו, י"ל דאינו רשאי לתפוס המעות עבור חוב אחר שלא מדעת השליח ואף דהכא לא מצינו להדיא דשרי לכתחילה אלא דמהימני צדיעצ צמיגו, יל"ד דאי אסור לכתחילה לתפוס המעות מן השליח עבור החוב האחר, לא

ולכאורה יש לדון לצאר ע"פ מה
 דהאריכו האחרו' להוכיח
 דגדר דין מיגו היינו דין כח הטענה,
 ובזה יש לדון דדוקא במקום דאף אילו
 היה משקר בטענתו וטעין את טענת
 המיגו, לא היה נפסד בזה אדם, אלא
 שהיה זוכה כנגד צעל דינו, בזה חשיב
 דאית ליה כח לטעון את טענת המיגו
 וממילא מהימן אף בטענה דטעין
 השתא, אך הכא דבטענת המיגו [דהיינו
 בטענת סיעראין הרי הוא מפסיד
 לשליח לא חשיב כלל דאית ליה כח לטעון
 האי טענה, דאף דבכל מיגו יתכן דאסור
 לשקר ולטעון אידך טענה ואף דהוי
 משנה מפטור לפטור או מחיוב לחיוב,
 אך אין זה איסור צדיני הממון ולא חסר
 צעיקר זכות הטענה דידיה, אלא הוי
 איסור שקר וכיו"צ, אך צעיקר דיני
 הממון ודיני הטענות יש לומר דכל
 דצחמת הרי הוא פטור, רשאי לטעון כל
 טענת הפותרתו, אך הכא דמפסיד בזה
 לשליח שלא כדון, י"ל דמלד עלם דיני
 הממון ל"ל זכות לטעון אידך טענה,
 וממילא חסר צדין כח הטענה, וזהו
 דהוכיחו הריעצ"א והגמוק"י מהכא
 דאף צכה"ג איכא דין מיגו.

מהניא תפיסתן אף צדיעצד, אך מלשון הגמוק"י משמע לכאורה דהנידון על עיקר נאמנות המיגו, וס"ד
 דבמקום דאיכא פסידא לאחר ליכא נאמנות מיגו.

בגדרי דין רוב (ד)

התוספות) מצואר דין חזקת שלש פעמים ודין חזקה דסוקלין ושורפין על החזקות ילפי' מחזקה דצית המנוגע וכחזקה קמייתא.

והנה האחרו' נקטו דדין חזקה לא הוי דין צירור כלל ולית זה סברא, אלא הוי גזיה"כ דמוקמינן מילתא אחזקתיה, ויעוין צפיה"מ (פ"ט דנזיר מ"ג) ובחזרו"א (יר"ד ס"י קטו סק"א).

אולם הנה התוס' צסוגין והראשונים הקשו אמאי לא ילפי' דין רוב מדין חזקה, דכיון דרובא וחזקה רובא עדיף אחר דאשמעינן הקרא דאזלינן בתר חזקה כ"ש דאזלינן בתר רובא, ובדברי תוס' וכמה ראשונים מצואר דאב"נ מלינן למילף דין רוב מדין חזקה [אלא דהכא אזלינן לראצ"י דלא קים ליה חזקה מקרא, או דעלם הא דרובא עדיף ילפי' מקרא] ולכאורה ל"צ עובא דכיון דרוב וחזקה חלוקין ציסודם, וצפרע אי רוב עניינו צירור וסברא וחזקה אינה אלא גזיה"כ צעלמא דמוקמינן מילתא אחזקיה, מה ענין זה לזה דנילף דין רוב

נתבאר מדברי הגרע"א ועוד דגדר דין רובא דליתיה קמן ציסודו הוי כדין רובא דאיתיה קמן, ואינו אלא צרוב גופין ממש, אלא דרובא דליתיה קמן אינו רוב הידוע לפנינו, וכן נראה מדברי רש"י ועוד. ובכל גוונא דהדבר שכיח טפי צעצע העולם, אך ליכא רוב גופין, נתבאר דצכה"ג לא הוי מדין רובא דליתיה קמן, אלא מדין חזקה, וכדמלינו צדוכתי עובא דצגוונא דליכא רוב גופין ל"ל אלימות רוב אלא דינו כפלגא ופלגא כנגד חזקה.

ומדברי הרמצ"ן צפ"צ דכתובות (כג א
 צמלחמות וצחידושים) מצואר דיסוד כל החזקות אחד הוא, וחזקה קמייתא, חזקה דממונא, חזקת ג' פעמים דשור המועד חזקת גמל האוחר וחזקה דאין העדים חותמין על השטר אלא אם כן נעשה צגדול כולהו צני חדא ציקתא ניבה, אלא דאיכא חזקה דאלימא טפי ואיכא חזקה גריעא טפי, וכן נראה מדברי כמה ראשונים וכדנתבאר לעיל, וצס' יחוסי תנאים ואמוראים (לרצנו יהודה צ"ר קלונימוס מצעלי

יסוד דין חזקה קמייתא הוי צירור כעין דין רוב, וצביאור הדברים יש לומר, דצסתמא כל היכא דמספקא לן שמא נשתנה הדבר, אין זה ספק שקול, אלא שכיח יותר ללא נשתנה הדבר, וכדחזינן דרוב הדברים שצטולם הרי הם צרגע זה כפי שהיו רגע קודם לכן, והא דגם צגוונא דחזינן השינוי לפנינו איכא דין חזקה לאחר השינוי כמה דאפשר, כצ ציארן האחרן דיסוד הדין משום דמעיקרא היכא הדין לאוקמי אחזקה וכצ נפסק צשעתו ללא נשתנה, וציארן האחרן דמכ"ע חזקה דמעיקרא עדיפא על חזקה דהשתא, דאף דציסוד הדין שוין הן (וכ"ה למשנת) מ"מ כיון דכצ נפסק מכח חזקה דמעיקרא ממילא ל"ה ספק כלל ולא חייל דין חזקה דהשתא [ואף דצפשוטו דין חזקה הוי גס צגוונא דנולד השתא ספק לפנינו כצק קידושין ספק קרוב לו (יצמות ל ב) וכו', ולכאורה התם הוי ספק השקול, ויל"ד].

ולפ"ז אכן ענין כל החזקות שצש"ס אחד הוא, דכל היכא דאין הספק שקול אלא נוטה ללד אחד אזלינן צתר חזקה, אלא דאיכא דוכתי דהויא חזקה אלימא, וכגון דהדצ רחוק מאד, ואיכא חזקה קלישתא וכגון שהספק קרוב להיות שקול וליכא אלא נטייה

מדין חזקה [וצאמת יש מהראשונים דתירלו דאף דאחר דשמעינן דאזלינן צתר רובא וצתר חזקה אמרי' דרובא עדיף, אך מ"מ אי ליכא קרא לא ילפי' דין רוב ודין חזקה ויעוין צרשצ"א וצתום' הרא"ש].

ובפרק האשה צתרא (יצמות קט ב) איתא דצמקום דאיכא רובא וחזקה מודה רצי מאיר דלא חיישינן למיעוטא משום דהו"ל כמיעוטא דמיעוטא, ולכאורה ל"צ דאי חזקה אינה ענין צירור כלל אלא דינא לאוקמי מילתא אחזקיה, מה ענין לירוף רוב וחזקה לאשוויי לדצ כמיעוטא דמיעוטא [וצפרט לשיטת רצנו משולם (צמרדכי לקמן סי' תשלז) דאף מיעוטא ללא שכיח הוי צכלל מיעוטא דמיעוטא לרצי מאיר ויעוין עוד צרשצ"א (יצמות קט ב)]. וצעירוצין (לו ב) מצואר דאיכא מעלה צתרי חזקות כנגד חדא חזקה [ויעוין צריצ"ש (סי' שטט) דנקט דתרי חזקי עדיפא מרובא ואכמ"ל] ולכאורה אי ענין חזקה אינו אלא גזיכ"כ צעלמא לכהוג כפי הנהוג תחילה, אינו מצואר כ"כ הא דאיכא מעלה צתרי חזקות.

ונראה לדון צביאור גדר דין חזקה קמייתא צאופן מחודש, דצאמת

מועטת ללד אחד, וזהו מש"כ הראשונים
דאין כל החזקות שוות.

ובאמת ביסוד הדבר רוב וחזקה שוין,
דצתרוויכו יסוד הדין דאין
הספק שקול חלל איכא נטייה ללד אחד,
חלל דצרוצ הנטייה ללד אחד מכח רוב
גופין [צין צרוצא דאיתיה קמן וצין
צרוצא דליתיה קמן] וצחזקה הנטייה
צספק עלמו דאינו שקול, משום רגילות
וטבע העולם.

ובפרק המוכר פירות (ג' א) לימא
כתנאי שור שהיה רועה ונמלא
שור הרוג צלדו אף על פי שזה מנוגח וזה
מועד ליגח זה מנושך וזה מועד לישוך
אין אומרים צידוע שזה נגחו וזה נשכו
רבי אחא אומר גמל האוחז צין הגמלים
ונמלא גמל הרוג צלדו צידוע שזה הרגו
סצרוח דרוצא וחזקה כי הדדי ניכהו
לימא רצ דאמר כר' אחא ושמואל דאמר
כתנא קמא אמר לך רצ חנא דאמרי
אפילו לתנא קמא עד כאן לא קאמר תנא
קמא התם חלל דלא אזלינן צתר חזקה
חבל צתר רוצא אזלינן ושמואל אמר לך
חנא דאמרי אפילו לר' אחא עד כאן לא
קאמר ר' אחא התם חלל דאזלינן צתר
חזקה דכוא גופיה מוחזק חבל צתר
רוצא לא אזלינן, ומצואר דס"ד דדין רוב

ודין חזקה [צין חזקה ג' פעמים דשור
המועד וצין חזקה דגמל האוחז דמוחזק
צעצעון דמו לכדדי, ודחינן דדילמא
רוצא עדיף מחזקה [וצזה לא יבצינן
טעמא ולכאורה הוא מהא דקי"ל
צעלמא דרוצא וחזקה קמייתא רוצא
עדיף וה"נ צהנך חזקות] ודילמא חזקה
עדיפה משום דאיכו גופיה מוחזק.

והנה שיטת התוס' צסוגין דחזקה שלא
נתצררה צשעתה לא הוא חזקה,
וכגון צהמה דחיה י"צ חדש לא אמרינן
דכיון דנתצרר השתא דלא נולדה עריפה,
נוקמה לחזקתה, משום דצשעה שגולדה
לא נתצררה חזקתה, וצפשוטו ציאור
הדצרים דלדין חזקה צעינן דהוחזק
הדבר לדידן, והכא לא הוחזק הדבר
לדידן.

אך למשנ"ת צגדר דין חזקה יש לצאה,
דצחמת אחר זמן רוב ל"ש יסוד דין
חזקה, דנכי דצזמן מועט אין זה ספק
השקול, וסתמא דמילתא לא נשתנה
הדבר, אך צזמן מרובה שפיר הוי ספק
גמור דילמא נשתנה, וכגון הכא לאחר
י"צ חדש שפיר חשיב ספק דילמא
נערפה, חלל דצעלמא איכא דין חזקה
אף לאחר זמן מרובה, ומשום דכל שעה
ושעה חייל דין לאוקמי לחזקה, וכבר

נפסק ע"פ החזקה דלא נשתנה צרגע וכן צרגע דלאחריו מוקמינן אחזקתיה דלא נשתנה מן הצרגע הקודם הסמוך לו, אך הכא דרק לאחר י"ג חודש נצטרך דלא נולדה עריפה, לריך לדון דין חזקה דלא נשתנה צמטך י"ג חדש, וצזה ליכא כלל ענין החזקה דמסתמא לא נשתנה [ויעוין בלשונות הראשונים].